

Kadernieuws

Jaargang 17 › Nummer 5 › December 2012

Behandeling Onderwijsbegroting 2013

‘Goed onderwijs moet excellent worden’

“We zijn beter dan we denken, maar niet zo goed als we kunnen zijn”, verwoordt minister Bussemaker de ambitie van het ministerie om ‘van goed naar excellent onderwijs’ te gaan. Op 5 en 6 december jongstleden werd in de Tweede Kamer gedebatteerd over de onderwijsplannen van minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker tijdens de behandeling van de Onderwijsbegroting 2013. “Het is geen gemakkelijke opgave”, aldus staatssecretaris Dekker: de uitdaging voor scholen is groot.

Kennis en vaardigheden. Verantwoordelijk burgerschap. Respect en betrokkenheid. (Excellent) onderwijs is volgens de minister niet alleen van belang voor economische ontwikkeling, zoals de VVD benadrukte, maar ook voor maatschappelijke samenhang. Zij is positief over het pleidooi voor een Nationaal Onderwijsakkoord om te komen tot minder regels, een betere kwaliteit en een heldere verdeling van verantwoordelijkheden. Ook op de oproep van Voordewind (ChristenUnie) om draagvlak voor het beleid te zoeken, reageert ze welwillend.

Toetsen

Het pleidooi van staatssecretaris Dekker voor opbrengstgericht werken, waarbij leerlingen systematisch worden gevolgd en getoetst, stuit op weerstand bij Bisschop (SGP). Hij vindt het ongewenst als scholen zo in een ‘mal’ worden gedwongen. Die moeten niet

worden opgezadeld met een plicht om extra te toetsen, vult Van Meenen (D66) aan. Toetsresultaten zijn niet geschikt om ‘ranglijstjes’ van scholen op te stellen, betoogt ook Smits (SP), en de bekostiging kan er zeker niet op worden gebaseerd. Klaver (GroenLinks) betoogt dat toetsen goed zijn om de ontwikkeling van kinderen te volgen, maar ongeschikt om de kwaliteit van scholen te beoordelen. Beertema (PVV) is voor een uniforme Cito-toets aan het eind van de basisschool, zodat duidelijk is waar leerlingen staan en problemen niet worden verdoezeld.

Leerkrachten

Is het vak van leerkracht nog wel aantrekkelijk genoeg? Zij zouden een fatsoenlijk salaris moeten krijgen, hekelt Smits de nullijn. Het gaat leerkrachten meer om waardering dan om de financiële beloning, stelt Straus

(VVD). Zij pleit daarom voor loopbaanontwikkeling, mogelijkheden om zich te bekwamen in het vak en meer ruimte voor eigen ideeën. “Goede leraren moeten we behouden voor het onderwijs.” Staatssecretaris Dekker pleit voor professionalisering en modernisering. Maar met ‘moderniseren’ bedoelt de staatssecretaris het verslechteren van de arbeidsvoorwaarden, concludeert Smits. Daarbij kunnen leerkrachten worden

gespaard, stelt Beertema, door gunstige regelingen voor onderwijzend personeel niet langer te laten gelden voor bijvoorbeeld schoolleiders en conciërges. Straus is net als de staatssecretaris positief over de registers voor leerkrachten en schoolleiders, waarin bijvoorbeeld wordt bijgehouden of zij zich voldoende bijscholen. ◀

› Werkloze leerkrachten vanaf 2016 onmisbaar

Door de bezuinigingen in het onderwijs en dalende leerlingenaantallen groeit het aantal leerkrachten zonder werk. Over een aantal jaar zal deze situatie echter omslaan in een tekort aan onderwijzend personeel. Dat blijkt nu ook uit het onderzoek ‘Arbeidsmarktknelpunten in het primair onderwijs’ in opdracht van het Participatiefonds.

De vergrijzing is al zichtbaar in het onderwijs en vanaf 2016 gaan veel leerkrachten met pensioen. Volgens prognoses van het Participatiefonds zal het lerarentekort vanaf dan flink toenemen, van 1.400 fulltime banen naar bijna het dubbele hiervan in 2019. Naar verwachting staat er dan geen groep professionals klaar om in dat gat te springen. Franz van Dijk, directeur van het Participatiefonds, voorziet problemen met personele bezetting in de onderwijssector: “Om vanaf 2016 genoeg en goed opgeleide leerkrachten te hebben, moeten scholen juist bestaande kennis en ervaring en ook jonge leerkrachten binnenboord kunnen houden.” Van Dijk pleit er dan ook voor om het geld dat opgaat aan uitkeringen voor ontslagen leerkrachten deels productief te blijven inzetten voor het onderwijs. “Coach daarmee bijvoorbeeld startende leerkrachten.”

Uit cijfers van het Participatiefonds blijkt dat sinds 2009 het aantal uitkeringen van onderwijspersoneel flink is gestegen: van ruim 2.700 in 2009 naar 5.284 in oktober van dit jaar. Uit een enquête van het Participatiefonds onder ruim 1.500 schoolleiders en schoolbesturen blijkt dat scholen verwachten dat ze de komende jaren nog meer personeel moeten ontslaan, terwijl ze vanaf 2016 weer veel leerkrachten nodig hebben. Oorzaak hiervoor zijn de dalende leerlingenaantallen en stijgende kosten voor bijvoorbeeld huisvesting. Ook krijgen schoolbesturen geen compensatie voor gestegen premies van werkloosheidsuitkeringen en vervangingskosten. De helft van de scholen denkt dat door al deze zaken de onderwijskwaliteit wordt aangetast (grotere klassen, minder aandacht voor zorgleerlingen). Ook zien de scholen het ziekteverzuim en de werkdruk toenemen en vinden ze dat werken in het onderwijs op deze manier minder aantrekkelijk wordt.

Verhuizen

Om op de korte termijn op de krimpproblematiek in te spelen gaan minister Bussemaker en staatssecretaris

Dekker van Onderwijs binnenkort met de vier grote steden in overleg om te kijken hoe het voor met ontslag bedreigde leerkrachten uit krimpgebieden aantrekkelijk kan worden gemaakt om naar de Randstad te verhuizen. Het ministerie bevestigt berichtgeving hierover in het Algemeen Dagblad, zo meldt het ANP. In de grote steden groeit het aantal leerlingen nog. Een centrum dat banen en leerkrachten aan elkaar kan koppelen, kan volgens de bewindslieden een oplossing zijn voor dit vraagstuk. Het plan van Bussemaker en Dekker moet ervoor zorgen dat leerkrachten voor het onderwijs behouden blijven.

Het CDA is van mening dat het kabinet het onderwijsbudget in het primair onderwijs voor de periode tot 2020 moet bevriezen, ondanks het dalende leerlingenaantal. Het extra geld per leerling dat zo vrijkomt, kunnen scholen gebruiken om te zorgen voor een goede overgang naar minder leerlingen, en voor een kwaliteitsimpuls. Onderwijswoordvoerder Rog: “Er dienen voldoende basisscholen te blijven bestaan om de leefbaarheid ook in krimpende regio’s te garanderen en scholen moeten meer ruimte krijgen om zich op een krimp situatie in te richten. Blijven clusteren in dunbevolkte gebieden is dus geen oplossing.”

Het voorstel dat Voordewind (ChristenUnie) tijdens de behandeling van de Onderwijsbegroting 2013 op 5 en 6 december opperde, om werkloze leerkrachten voor het onderwijs te behouden, krijgt geen steun van minister Bussemaker: het leidt tot ‘projectjes’ en niet tot samenhangend beleid. Voordewind wil werkloze leerkrachten tijdelijk aan het werk helpen. “Benut de kennis en expertise van oudere leerkrachten door ze langer te laten doorwerken”, suggereerde Klein (50PLUS). ◀

› Het volledige rapport van het Participatiefonds staat op www.avs.nl/dossiers/personeelsbeleid. In een volgende Kader Primair meer aandacht voor het behoud van (jonge) leerkrachten.

› Nederlandse leerlingen excelleren niet

Nederlandse basisschoolleerlingen presteren in vergelijking met hun leeftijdsgenoten in andere landen goed, maar excelleren nauwelijks. Dat blijkt uit een internationaal onderzoek naar de prestaties van tienjarige leerlingen in het basisonderwijs. Leerlingen uit meer dan 45 landen werden getoetst op het gebied van natuuronderwijs en de lees- en rekenvaardigheid.

“Nederland is het met lezen niet slechter gaan doen, maar is er niet in geslaagd de achterstand in te lopen”, aldus onderzoeker Ludo Verhoeven. In 2001 was alleen Zweden beter dan Nederland. “Behoorlijk wat landen zijn hoger gaan scoren, Nederland is het enig geïndustrialiseerde land dat lager is gaan scoren.” Wat Nederland uniek maakt, is dat het verschil tussen prestaties van de zwakste en sterkste leerlingen relatief klein is. Verhoeven: “Nederland is extreem goed in de minimale onderkant voor iedereen, het is het enige land waar het laagste leesvaardigheidsniveau en rekenniveau door alle getoetste groep 6 leerlingen wordt gehaald, *no child left behind.*”

Basisniveau

Verhoeven noemt het ‘schokkend’ dat slechts 7 procent van de leerlingen het meer geavanceerde leesniveau haalt. Bij rekenen is dat slechts 5 procent. Ter vergelijking: 18 procent van de Engelse leerlingen haalt het hoogste niveau van zowel de lees- als de rekentoets, in Vlaanderen haalt 10 procent van de leerlingen voor rekenen het hoogste niveau. In 1995 zat 12 procent van de Nederlandse leerlingen voor rekenen nog op het hoogste niveau. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het Nederlandse onderwijs wel in staat is om zwak presterende leerlingen op basisniveau te brengen, maar moeite heeft om talentvolle leerlingen boven zichzelf uit te laten stijgen. Volgens Verhoeven ligt dit aan de leerkracht en hun opleiding. “In andere landen zijn de ‘pabo’s’ vaak verbonden aan de universiteit.” Over het algemeen zijn de verschillen in scores tussen Nederland en de omringende landen klein. Het verschil met de deelnemende Aziatische landen is daarentegen

flink groter. Leerlingen uit Singapore hebben een echte topprestatie geleverd met de eerste plaats voor rekenen, een tweede plek voor natuuronderwijs en een vierde plek voor lezen.

Meisjes versus jongens

Verder blijkt dat in Nederland weinig aandacht is voor natuuronderwijs, meisjes beter lezen dan jongens, jongens beter zijn in rekenen en er een kleiner verschil is in prestaties tussen allochtone en autochtone leerlingen. Voor rekenen zijn de sekseschillen ten opzichte van 2007 wel iets kleiner geworden, doordat meisjes er meer op vooruit zijn gegaan dan de jongens. Ook bij de leesvaardigheid zijn de verschillen kleiner geworden. Dit komt doordat de meisjes iets minder goed zijn gaan presteren en de jongens stabiel bleven.

PIRLS en TIMSS

In het voorjaar van 2011 hebben meer dan 7000 Nederlandse leerlingen van groep 6 meegewerkt aan PIRLS of TIMSS. PIRLS is het onderzoek over leesvaardigheid en wordt elke vijf jaar herhaald. TIMSS gaat over rekenen en natuuronderwijs en heeft een cyclus van vier jaar. Omdat in 2011 de twee onderzoeken eenmalig gelijktijdig zijn uitgevoerd, konden de resultaten van beiden onderzoeken dit jaar gezamenlijk worden gepresenteerd. Beide onderzoeken zijn een initiatief van de International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) en worden in Nederland uitgevoerd in opdracht van de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO), onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). ◀

Adverteren in Kader Primair of Kadernieuws?

Uit lezersonderzoek blijkt dat (personeels)advertenties in Kader Primair en Kadernieuws vaak gelezen en goed gewaardeerd worden door zo'n 6.000 lezers. Voor het plaatsen van een advertentie, vacature of het meesturen van een bijsluiting in/met Kader Primair of Kadernieuws kunt u vanaf dit schooljaar voortaan terecht bij **Elma Connecting Business**. In geval van vacatures is gratis doorplaatsing mogelijk naar www.werkeninhetfunderendonderwijs.nl, dé vacaturesite van de AVS.

Elma Connecting Business, Jort Rüter (key accountmanager) | Keizelbos 1, 1721 PJ Broek op Langedijk
T 0226 331692 | E avs@elma.nl | www.elma.nl

› Minister Bussemaker: ‘Scherper toezicht op onderwijsinstellingen’

“Het rapport schetst een schokkend beeld van een onderwijsorganisatie die steeds verder in de financiële problemen kwam.” Dat schrijft minister Bussemaker van Onderwijs in een brief aan de Tweede Kamer als reactie op het rapport ‘Autonomie verplicht’, over de financiële wantoestanden bij de Amarantis Onderwijsgroep.

De Commissie Onderzoek Financiële Problematiek Amarantis concludeert dat alle betrokkenen bij de in nood verkerende onderwijsinstelling te kort schoten en onvoldoende verantwoordelijkheid namen: “De *planning & control*-cyclus werkte niet, de Raad van Toezicht was ineffectief. De afstand van het College van Bestuur tot het onderwijsproces was te groot en er was veel onenigheid binnen het bestuur en met de Raad van Toezicht.” Bussemaker: “Zij verloren daarbij hun belangrijkste taak uit het oog, het verzorgen van goed onderwijs.” De minister geeft toe dat ook de overheid gefaald heeft: “Die moet als eindverantwoordelijke meer oog hebben voor signalen die erop wijzen dat het niet goed gaat met een onderwijsinstelling. Daarbij moet de overheid dergelijke signalen op tijd kunnen duiden en hierop actie ondernemen.” Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft steken laten vallen bij het financiële toezicht op de onderwijsinstelling.

Onzekerheid

Bussemaker betreurt het dat er onzekerheid is ontstaan over het onderwijs in de regio bij zowel leerlingen, ouders als personeelsleden en hun ontslagen collega’s. “Zij hebben zich dag in dag uit ingezet voor goed onderwijs, maar zijn negatief meegesleept door de financiële problemen”, aldus de minister.

Amarantis Onderwijsgroep verzorgt voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. De onderwijsgigant kwam in 2011 in acute financiële problemen en maakte begin dit schooljaar een doorstart.

AVS-voorzitter Ton Duif ziet in de misstanden bij Amarantis de visie van de AVS bevestigd: “Het schandaal bij Amarantis bewijst ons gelijk: de arbeidsvoorwaarden van al het onderwijspersoneel horen onder de cao te vallen, ook die van bestuurders.” Hij vindt dat de sociale partners hun verantwoordelijkheid moeten nemen. “Deze voorbeelden schaden de hele sector”, aldus Duif.

Rol inspectie

Het onderzoek van de Commissie Onderzoek Financiële Problematiek Amarantis biedt verschillende aanbevelingen met betrekking tot het financieel beheer bij onderwijsinstellingen, de autonomie en inrichting van het bestuur, de omvang en complexiteit van

onderwijsinstellingen en het versterken van het toezicht en de interventiemogelijkheden in het onderwijsstelsel. Het is volgens de commissie van belang dat de Inspectie van het Onderwijs een onderwijsinstelling niet alleen beoordeelt op resultaten behaald in het verleden, zoals jaarverslagen, maar ook kijkt naar de verwachte toekomst van de instelling en daarbij de onderlinge samenhang tussen financiën en kwaliteit borgt.

De inspectie stelt een aantal aanbevelingen ter harte te nemen: “Het op algemeen aanvaarde indicatoren gebaseerde toezicht is nog jong. De verslechterde economische omstandigheden vragen des te meer om een aanpassing, vanwege de toegenomen risico’s.” Een aantal van de aanbevelingen van de commissie is al in gang gezet, aldus de inspectie. “Het financiële toezicht per 1 januari 2012 is opgenomen in het toezichtkader bve en ook in de toezichtkaders voor de overige onderwijssectoren zal het zijn plaats krijgen, met aangepaste grenswaarden

Ton Duif: “Het schandaal bij Amarantis bewijst ons gelijk: de arbeidsvoorwaarden van al het onderwijspersoneel horen onder de cao te vallen, ook die van bestuurders.”

voor het signaleren van financiële risico’s. Verder is de inspectie het integrale toezicht (financiële continuïteit en op kwaliteit) verder aan het ontwikkelen.” Er zijn ook aanbevelingen die eventueel wetswijzigingen of aanpassingen van door de minister vastgestelde toezichtkaders behoeven, meent de inspectie. “Het gaat hierbij onder andere om de beoordeling van bestuurskracht van onderwijsinstellingen en opschalingsmogelijkheden voor inspectie en minister als instellingen niet zelfstandig uit de problemen komen.”

Aangifte

In februari 2013 zal Bussemaker in gesprek gaan met de mbo-sector over de uitwerking van de aanbevelingen van

de commissie. De minister heeft de commissie bovendien opdracht gegeven nader onderzoek te doen “naar mogelijke persoonlijke bevoordeling, bovenmatig persoonlijk gebruik van faciliteiten of bevoordeling van derden door bestuurders en leidinggevendenden.” Voormalig GroenLinks-partijleider Femke Halsema zal het vervolgonderzoek naar mogelijke misstanden en fraude bij Amarantis leiden. Bussemaker liet weten dat als uit dit vervolgonderzoek blijkt dat er sprake is van fraude, er aangifte zal worden gedaan.

Uit de debatten over de Onderwijsbegroting 2013 op 5 en 6 december jl. blijkt dat verschillende Kamerleden zo snel mogelijk al aangifte willen. Smits (SP) stelde dat er aangifte gedaan moet worden tegen de oud-bestuurders van Amarantis: “Het liefst deze week nog.” Beertema (PVV) is het daarmee eens: “Hou op met die onderzoeken, doe gewoon aangifte en besteed het onderzoek uit aan het OM of aan een forensisch financieel specialist.” Ook stonden de Kamerleden stil bij de lering die te trekken is uit de perikelen bij Amarantis. Duisenberg (VVD) bepleit een betere accountantscontrole. Oormerk gelden, stel landelijke eindnormen en betaal bestuurders geen hoge marktsalarissen meer, suggereert Beertema. Met Jadnanansing (PvdA) stelt hij vast dat bestuurders steeds verder weg staan van de werkvloer. De autonomie van scholen en de schaalvergroting zijn doorgeslagen, constateert Smits, en de inspectie heeft gefaald. Evenals Jadnanansing steunt zij het pleidooi van Van Meenen

(D66) om leerkrachten en leerlingen meer zeggenschap te geven, zodat ze de financiën kunnen controleren.

Debacle

Minister Bussemaker noemde in het debat als mogelijke maatregelen om een debacle zoals bij Amarantis in de toekomst te voorkomen: snellere interventie bij gesignaleerde problemen, professionelere medezeggenschap, minder concurrentie en meer samenwerking tussen onderwijsinstellingen. Een voorstel om het ministerie weer verantwoordelijk te maken voor de gebouwen, past volgens haar niet in het streven naar een kleinere overheid. Over de suggestie van Klaver (GroenLinks) om de inspectie te laten kijken naar vastgoedrisico's is zij positiever. Het laten verkiezen van bestuurders, zoals Klein (50PLUS) wil, vindt de minister niet voor de hand liggen. Dat geldt ook voor het instemmingsrecht voor studenten en leerkrachten bij de begroting dat Van Meenen voorstelde: het wordt dan lastig voor een bestuur om moeilijke besluiten te nemen. Minister Bussemaker komt in maart met een brief over het onderzoek naar de problemen bij Amarantis. Daarin neemt zij het plan van Rog (CDA) mee om een code op te stellen voor Raden van Toezicht. ◀

▶ Alle rapporten over de misstanden bij Amarantis zijn te lezen via de website van de Commissie Onderzoek Financiële Problematiek: www.onderzoekamarantis.nl

▶ Voortgezet onderwijs staat er financieel slecht voor

De financiële situatie van het voortgezet onderwijs is allerminst rooskleurig te noemen. “Middelbare scholen staan op de rand van de afgrond.” Dat meldde het Algemeen Dagblad (AD) zaterdag 8 december in haar krant.

Volgens de krant staan bijna alle scholen in het voortgezet onderwijs in het rood. Voorzitter van de VO-raad Sjoerd Slagter stelt dat tussen de 70 en 90 procent van de besturen de gestegen kosten niet meer op kan brengen. Gevreesd wordt dat het grote gevolgen zal hebben voor zowel docenten als leerlingen: docenten worden ontslagen en de klassen worden groter. “Dit gaat ten koste van de onderwijskwaliteit”, aldus Slagter.

De VO-raad waarschuwt al langere tijd dat de scholen het moeilijk hebben. De bezuinigingen van het oude kabinet, de hoge personeelskosten en de gestegen energielasten en btw-tarief, zorgen ervoor dat de financiële situatie van de scholen steeds penibeler wordt. Het eigen vermogen van alle middelbare scholen in

Nederland is in drie jaar tijd gedaald van 110 miljoen naar 30 miljoen euro. Slagter: “Besturen kunnen niet anders dan interen op hun reserves en fors bezuinigen op lessen en leraren.”

Primair onderwijs

AVS-voorzitter Ton Duif vreest dat ook het primair onderwijs niet wordt ontzien: “De problemen doen zich niet alleen voor in het voortgezet onderwijs. Door dezelfde bezuinigingen en omstandigheden staat het water ook bij veel basisschoolbesturen aan de drempel. De verwachte stijging van de pensioenpremies maakt het nog erger. Ook de krimp situatie maakt het voor veel besturen steeds moeilijker het hoofd boven water te houden.” ◀

› Staatssecretaris Dekker denkt na over aanpassen regelgeving signatuurvervoer

Staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker is bereid te kijken naar een wijziging van de regelgeving omtrent vervoer van zogenaamde 'signatuurleerlingen'. Dit zegt hij in reactie op Kamervragen van PvdA-Kamerlid Loes Ypma.

Op dit moment krijgen ouders die hun kinderen om religieuze redenen naar een school buiten de eigen gemeente sturen en daarbij vervoer nodig hebben, een vergoeding van de gemeente. Er ontstond discussie over deze gemeentelijke bijdrage, nadat de gemeenteraad van Gaasterlân-Sleat een motie had aangenomen om niet langer de kosten te vergoeden van het vervoer van 32 leerlingen met een reformatorische achtergrond. Ypma stelt dat het een keuze van de ouders is om hun kinderen niet naar de school in het dorp te sturen en dat het daarom logisch zou zijn als de ouders zelf de kosten betalen. Afschaffing van de vergoeding tast volgens de Besturenraad echter het grondrecht van de ouders aan om een school te kiezen die bij hun geloofsovertuiging past. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) neemt het op voor de kleinere

gemeenten. "Zij moeten soms enkele leerlingen over een grote afstand vervoeren. Dat drukt zeer zwaar op het budget."

Staatssecretaris Dekker deelt de mening van PvdA-Kamerlid Ypma en zegt bereid te zijn te kijken naar de mogelijkheden om de regelgeving aan te passen. Dekker wijst daarbij wel op de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), waarin staat dat ouders aanspraak kunnen maken op een bijdrage. Dekker: "Een dergelijke discussie over een wijziging in de regeling van het leerlingvervoer is echter niet los te zien van het debat rond het advies van de Onderwijsraad over artikel 23 van de Grondwet (vrijheid van onderwijs, red.). Ik kom daarom in mijn beleidsreactie op dat advies terug op de positie van het leerlingvervoer." ◀

› Hulp schoolbesturen en gemeenten bij invoering Passend onderwijs

Schoolbesturen en gemeenten krijgen concrete hulp bij de invoering van Passend onderwijs. Hiervoor hebben de PO-Raad, de VO-raad, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de ministeries van VWS en OCW een gezamenlijke werkagenda opgesteld voor de schooljaren 2012/2013 en 2013/2014.

Elk samenwerkingsverband moet per 1 mei 2014 een ondersteuningsplan hebben ingediend bij de Inspectie van het Onderwijs. In dit plan geven de besturen van de samenwerkingsverbanden aan hoe zij de financiële middelen die zij ontvangen voor ondersteuning van leerlingen gaan inzetten. Dit ondersteuningsplan moet in een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) zijn besproken met de gemeenten die in het samenwerkingsverband liggen. In de wet staat dat gemeenten en het samenwerkingsverband hiervoor een procedure moeten ontwikkelen. Ook moeten zij een geschillencommissie aanstellen, voor het geval dat de partijen er samen niet uitkomen.

De Stichting Onderwijsgeschillen ontwikkelt een modelprocedure voor gemeenten en besturen van samenwerkingsverbanden. Deze modelprocedure is eind 2012 beschikbaar. Een landelijke geschillen-

commissie wordt op dit moment opgericht en bij de Stichting Onderwijsgeschillen ondergebracht. Daarnaast volgt de handreiking 'Verbinding passend onderwijs en zorg voor jeugd' en worden voorbeelden van samenwerking tussen gemeenten en onderwijs verzameld, gedeeld en verspreid. Tot slot komen er bijeenkomsten voor schoolbesturen en gemeenten.

Ongeveer vijf samenwerkingsverbanden krijgen de gelegenheid om in 2013/2014 te experimenteren met het nieuwe stelsel. ◀

› Meer informatie: www.passendonderwijs.nl

De AVS geeft advies en cursussen over dit thema, zie voor meer informatie: <http://www.avs.nl/pifo/advies> en www.avs.nl/pifo/cursusaanbod

› ‘Wetenschap en techniek al op basisschool onderwijzen’

Alle basisscholen moeten wetenschap en techniek gaan onderwijzen. Aankomende leerkrachten moeten daarvoor op de pabo worden klaargestoomd. Coalitiepartijen VVD en PvdA hebben hiervoor een voorstel ingediend. In 2016 komt Nederland zo'n 170.000 aankomende technici tekort.

De coalitiepartijen willen dat alle basisscholen serieus werk van wetenschap en techniek gaan maken. In het herfstakkoord is 100 miljoen extra vrijgemaakt voor begeleiding van startende bètadocenten en jonge academische leraren in het voorgezet onderwijs. Maar Tweede Kamerleden Anne-Wil Lucas (VVD) en Tanja Jadnanansing (PvdA) zijn van mening dat je niet vroeg genoeg kunt beginnen met kinderen enthousiast te maken voor techniek en wetenschap. Zij willen dat er in de Onderwijsbegroting 2013 ruimte gemaakt wordt voor bètaonderwijs op de basisschool en dat de pabo de aankomende leerkrachten daar op voorbereidt. Lucas: “Momenteel worden veel technici al ‘afgeschreven’ voordat hun talent ook maar ontdekt is. Dit komt vooral omdat leerkrachten op basisscholen onvoldoende kennis hebben voor het geven van technieklessen. Hierdoor gaat er in een vroeg stadium al veel aandacht voor techniek en wetenschap verloren en lopen we veel talent mis.” PvdA en CDA vinden ook dat het onderdeel moet terugkomen in de eindtoets van het basisonderwijs. Volgens de twee Kamerleden kan met deze maatregelen het toekomstige tekort aan technici worden teruggedrongen.

“Momenteel worden veel technici al ‘afgeschreven’ voordat hun talent ook maar ontdekt is. Dit komt vooral omdat leerkrachten op basisscholen onvoldoende kennis hebben voor het geven van technieklessen.”

Ook Straus (VVD) en Beertema (PVV) willen dat er al op de basisschool meer aandacht komt voor techniek, zodat leerlingen later makkelijker bètavakken kiezen. Dit blijkt uit het debat over de Onderwijsbegroting 2013 op woensdag 5 en donderdag 6 december 2012. Klein (50PLUS) vindt dat basisscholen wel extra geld moeten krijgen als ze meer technisch onderwijs dienen te geven. Ook Paul van Meenen (D66) heeft zijn bedenkingen: “Wat gaan basisscholen minder doen als er meer aandacht komt voor techniek?”

Scepsis

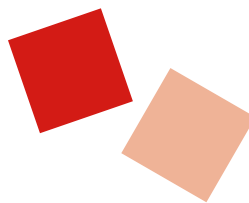
AVS-voorzitter Ton Duif is enigszins sceptisch over het wetsvoorstel: “Het is niet geheel toevallig dat Lucas en Jadnanansing nu met dit voorstel komen, hoe belangrijk techniek onderwijs ook is. Science is één van de drie vakken die worden vergeleken bij de PISA-vergelijkingen. Als je zo graag in de top 5 wil, dan moet je dat dus aanzetten. Maar wij leiden kinderen niet op voor PISA. Verder moeten we serieus nadenken hoe we dit in kunnen passen; het programma is al erg vol en goed techniekonderwijs betekent dat je kinderen in techniek moet onderdompelen. Docenten hebben de kennis niet, scholen de tijd en de materialen vaak niet. Het wordt tijd eens keuzes te maken wat scholen allemaal moeten kunnen en doen.”

Eerste stappen

In de huidige kerndoelen ligt overigens al de opdracht om leerlingen te leren oplossingen te laten ontwerpen voor technische problemen, deze uit te voeren en te evalueren. De afgelopen jaren is via het Platform Bèta Techniek (programma VTB-pro) ook veel geïnvesteerd in techniek en wetenschap in het basisonderwijs, met name in de scholing van leerkrachten.

De topsectoren zijn desalniettemin verheugd met de steun vanuit de Tweede Kamer voor meer aandacht voor techniek in het basisonderwijs”, aldus Rein Willems, voorzitter van de stuurgroep Masterplan Bèta en Technologie van de topsectoren. Het voorstel van VVD en PvdA sluit aan bij de plannen die de topsectoren hebben in hun gezamenlijke Masterplan Bèta en Technologie. Dit plan heeft als doel om binnen de gouden driehoek – bedrijfsleven, onderwijs en overheid – te werken aan meer bètatechnici. Willems: “De eerste stappen zijn al gezet. Nu is het moment om hier op voort te bouwen en jonge kinderen structureel te onderwijzen in en interesseren voor techniek.” ◀

› Meer informatie: www.topsectoren.nl

› Zorgleerlingen in regulier en speciaal (basis) onderwijs vergeleken

Voor het eerst zijn in een redelijk grootschalig onderzoek door het Kohnstamm Instituut en ITS vergelijkingen gemaakt tussen leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs en leerlingen in het regulier basisonderwijs die daar extra zorg krijgen, zoals rugzakleerlingen. Hieruit blijkt dat het regulier basisonderwijs te maken heeft met lichtere en minder complexe problemen dan de speciale scholen.

De zwaarste problemen worden gerapporteerd in cluster 3, daarna in cluster 4 en daarna in het speciaal basisonderwijs. De verschillen tussen regulier onderwijs en vooral de clusters 3 en 4 zijn soms fors. Zo heeft van de zorgleerlingen in het basisonderwijs 9 procent in ernstige mate externaliserende gedragsproblemen en in cluster 4 is dat 32 procent. In cluster 3 heeft 34 procent van de leerlingen in ernstige mate communicatieproblemen en in het basisonderwijs 7 procent. Zorgleerlingen in het regulier basisonderwijs presteren in taal en rekenen minder goed dan hun klasgenoten die geen zorgleerling zijn, maar beter dan de zorgleerlingen in het speciaal (basis)onderwijs. Op cluster 4-scholen presteren leerlingen gemiddeld beter dan leerlingen in het speciaal basisonderwijs, maar als rekening wordt gehouden met de intelligentie van de leerlingen verdwijnen die verschillen voor een deel. Verder doet zorgzwaarte er toe: hoe zwaarder en complexer de problemen van een leerling, des te lager de toetsscores. Dit geldt in alle schooltypen. Op sociaal-emotioneel gebied is sprake van een gemengd beeld. Leerlingen uit cluster 4 scoren hier overwegend het laagst.

De benodigde informatie werd en wordt voor het regulier onderwijs geleverd door COOL5-18, het CohortOnderzoek OnderwijsLoopbanen voor leerlingen van vijf tot achttien jaar. Voor het speciaal (basis) onderwijs was zulke informatie eerder niet voorhanden. Vanaf schooljaar 2010/2011 is COOL5-18 echter uitgebreid met COOL Speciaal: een onderzoek op scholen uit het speciaal basisonderwijs en de clusters 3 en 4 van het speciaal onderwijs. Doel is om van verschillende groepen leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs in kaart te brengen hoe ze zich ontwikkelen, te onderzoeken in hoeverre 'zorgleerlingen' in het regulier onderwijs en het speciaal (basis)onderwijs van elkaar verschillen en welke leerlingen in welk type onderwijs het meest tot hun recht komen.

Begin 2013 zal een rapport verschijnen met vervolganalyses van prestaties en loopbanen van zorgleerlingen in Nederland. ◀

› Meer informatie: www.kohnstammstituut.uva.nl en www.cool5-18.nl

› Hoogleraar pleit voor formele erkenning van informeel leren

Het informeel netwerklernen van leerkrachten moet formeel worden erkend als professionalisering. Daar pleitte hoogleraar Maarten de Laat van de Open Universiteit onlangs voor in zijn oratie 'Enabling professional development networks. How connected are you?'

In de dagelijkse praktijk delen leerkrachten onderling kennis en gaan ze bij elkaar te rade om problemen op te lossen. De schoolleiding herkent hierin vaak niet de professionele ontwikkeling van de leerkrachten. De Laat pleit ervoor dit informele netwerklernen beter zichtbaar te maken, zodat het formeel kan worden erkend als professionalisering. De hoogleraar heeft met zijn onderzoeksgroep diverse onderzoeksinstrumenten ontwikkeld voor scholen. Met deze tools kan de schoolleiding initiatieven van leerkrachten beter herkennen, erkennen en op waarde

schatten. De leerkracht kan dan ook aangemoedigd worden de oplossing die hij/zij heeft gevonden voor een probleem te delen met zijn/haar collega's. De Laat benadrukt dat het formeel erkennen van informeel leren iets heel anders is dan het formaliseren van informeel leren. "Als de schoolleiding ontdekt dat netwerklernen interessant is en besluit dat de leerkrachten elke woensdag verplicht gaan netwerklernen, werkt het niet. Het moet *bottom up* en informeel blijven. Netwerklernen leer je door het te doen, niet via voorschriften." ◀

› Schoolmodel Steve JobsSchool beschikbaar

Onlangs heeft Maurice de Hond namens het initiatief 'Onderwijs voor een nieuwe tijd' (o4nt) het eerste exemplaar van het uitgewerkte schoolmodel van de Steve JobsSchool overhandigd aan Toine Maes, directeur van Kennisnet. In het schoolmodel staat beschreven hoe de Steve JobsScholen die volgend schooljaar van start gaan in de dagelijkse praktijk zullen functioneren.

De eerdere visie is met behulp van ouders en professionals omgezet in een model dat elke school kan gebruiken die wil starten als of zich wil omvormen naar een Steve JobsSchool. In het schoolmodel staat beschreven hoe de school niet meer een gebouw met vaste openingstijden is, maar een vloeiend geheel tussen een virtuele school (overal en op elk moment leren) en een fysieke school: een gebouw waar onderwijs en opvang geïntegreerd zijn en dat vijftig weken per jaar open is tussen zeven en half zeven. Vaste schooltijden en vaste vakantieperiodes zijn niet aan de orde. De visie van o4nt op modern onderwijs lijkt hiermee sterk op dat van de Sterrenschool.

In Amsterdam en andere gemeenten worden komend schooljaar een aantal scholen omgezet naar een Steve

JobsSchool. Op zo'n school heeft elk kind een iPad, waardoor het ook buiten de traditionele schooluren kan leren. Op de school wordt, naast de basisvaardigheden als schrijven, taal en rekenen, gewerkt aan innovatief vermogen, flexibiliteit, samenwerken, creativiteit en mediawijsheid. Met veel aandacht voor de talenten van elk individueel kind. De Steve JobsSchool heeft geen klaslokalen met een leerkracht voor de groep, maar ruimten waar kinderen aan verschillende vakgebieden kunnen werken. Hun ontwikkeling wordt gevolgd door een coach en bijgehouden in een eigen digitaal volgsysteem. ◀

› Het schoolmodel is te downloaden via o4nt.nl/ documenten.

› Armoede onder kinderen hoog

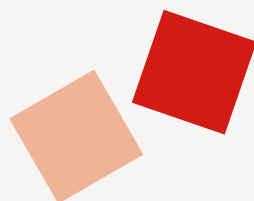
In 2011 is de armoede in Nederland sterk toegenomen en ramingen wijzen op een verdere stijging in 2012. Ook liep de langdurige armoede in 2011 voor het eerst in jaren weer op. Bij kinderen is de armoede hoog, in tegenstelling tot gepensioneerden en 50-plussers. Dit zijn enkele conclusies uit het Armoedesignalement 2012 van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

In de tweede helft van 2011 kromp de economie opnieuw en nam de armoede fors toe. De kans op armoede steeg in 2011 bij alle groepen die van oudsher al kampen met een hoog risico: huishoudens die bijstand ontvangen, eenoudergezinnen, alleenstaanden tot 65 jaar en niet-westerse huishoudens. Een op de elf arme huishoudens kan zich niet om de dag een warme maaltijd veroorloven, een op de twintig geeft aan niet voldoende geld te hebben om het huis goed te verwarmen.

De armoede onder kinderen was in 2011 groter dan gemiddeld. Volgens het gehanteerde 'niet-veel-maar-toereikendcriterium' van het SCP bedroeg dit 10,6

procent, ofwel 359.000 kinderen van 0-17 jaar. Naar verwachting loopt dit in 2012 sterker op dan bij andere leeftijdsgroepen, tot 377.000 (11,2 procent). Ook dertigers en veertigers hadden in 2011 een hoger armoederisico (8 procent) dan andere volwassenen, terwijl deze leeftijdsklasse in het verleden geen risicogroep was. Daarmee worden de tegenstellingen tussen leeftijdsgroepen scherper: Bij vijftigers (5 procent) en gepensioneerden (3 procent) is het armoederisico benedengemiddeld. ◀

› Meer informatie: www.scp.nl en www.cbs.nl

› ABP: ‘Pensioenen groeien in 2013 niet mee met lonen’

De pensioenen van het ABP groeien in 2013 niet mee met de gemiddelde loonstijging van overheids- en onderwijspersoneel. Het bestuur ziet hier, gezien de ontoereikende financiële positie van het fonds, geen mogelijkheden voor. Er is nog geen besluit genomen over de hoogte van de premie voor 2013. Deze wordt later in december vastgesteld.

Net als vorig jaar kan ABP de pensioenen van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden in 2013 niet verhogen. De dekkingsgraad was hiervoor op het moment van de besluitvorming op niet hoog genoeg.

Sinds 2008 loopt het pensioen van deelnemers en gepensioneerden nu maximaal 9 procent achter op de gemiddelde stijging van de lonen in de sector overheid en onderwijs. Daar tegenover staat een hogere levensverwachting. Dat betekent dat mensen gedurende een langere periode pensioen zullen krijgen en er dus meer geld gereserveerd moet worden om pensioenen vandaag en in de toekomst te kunnen blijven uitkeren. Dit leidde tot een forse stijging van de verplichtingen, omdat ABP langer pensioen uitkeert dan waarvoor in het verleden betaald is.

Uitgesteld

De nieuwe wettelijke regels voor pensioenfondsen – om het Nederlandse pensioenstelsel sterker te maken – zijn een jaar uitgesteld, meldt het ABP. Ze worden pas van kracht in 2015. Als reden voor het besluit geeft staatssecretaris van Sociale Zaken Jetta Klijnsma aan dat de uitwerking van de nieuwe wetgeving meer tijd kost dan aanvankelijk werd gedacht. ABP betreurt het

kabinetsbesluit. “Dit betekent een langere periode van onzekerheid, terwijl we eigenlijk snel moeten handelen,” aldus Henk Brouwer, bestuursvoorzitter van ABP. Door de nieuwe regels zouden pensioenfondsen schokken op de financiële markten beter kunnen opvangen en de invloed van de gestegen levensverwachting verkleinen. De nieuwe regels zijn onderdeel van het Financieel Toetsingskader (FTK) voor pensioenfondsen. Hierin staan de financiële eisen waaraan de pensioenfondsen wettelijk moeten voldoen.

Weinig vertrouwen

Van de werknemers die via hun werkgever pensioen opbouwen, heeft 55 procent niet zo veel of zelfs helemaal geen vertrouwen in hun pensioenfonds of pensioenverzekeraar, blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dit betreft vooral laagopgeleide werknemers en werknemers tussen de 35 en 45 jaar. Een betrekkelijk groot deel van de jongste werknemers – 17 procent – heeft hierover geen mening. Het vertrouwen in het eigen pensioenfonds hangt samen met zorgen over het inkomen op latere leeftijd en of dit al dan niet toereikend zal zijn. ◀

› Verkiezing Sportiefste basisschool van Nederland

De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) organiseert in samenwerking met het NOC*NSF om de twee jaar de verkiezingen voor de Sportiefste basisschool van Nederland. Alle scholen voor het primair onderwijs in Nederland kunnen vanaf nu deelnemen aan deze wedstrijd.

Scholen wordt gevraagd om hun concreet uitgevoerde plannen met betrekking tot bewegen en sport in te dienen. De belangrijkste doelstelling is het geven van een kwaliteitsimpuls aan het programma voor bewegen en sport in het basisonderwijs. Bestaande *good practices* kunnen in dit verband een aanjaagfunctie hebben voor andere scholen.

Op 15 mei 2013 worden de verkiezingen gehouden op de Academie voor Lichamelijke Opvoeding in Amsterdam. De winnende school ontvangt een waardecheque van 5.000 euro. ◀

› Aanmelden: www.kvlo.nl

Voor vragen over onderwijs en sport: e.dam@avs.nl en g.vanuunen@avs.nl

› Helpt professionals bekend met meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Van de professionals in onderwijs, zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en justitie is 51 procent bekend met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling; 36 procent hiervan beschikt in hun dagelijkse werk over een meldcode. Dit blijkt uit onderzoek in opdracht van het ministerie van VWS.

Het draagvlak voor werken met de meldcode onder de ondervraagde professionals is breed: 81 procent vindt dat een meldcode nodig is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen. Ruim 65 procent vindt het goed als de meldcode verplicht wordt.

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een vijfstappenplan waarin staat wat een professional moet doen bij vermoedens van geweld en misbruik. Staatssecretaris Martin van Rijn (VWS): "De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt om mishandeling vroeg te signaleren en heel praktisch te bepalen wat je er als professional tegen kunt doen. Ik roep alle professionals op om zo snel mogelijk met de meldcode aan de slag te gaan en niet te wachten tot het verplicht wordt."

Het wetsvoorstel om de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te verplichten ligt in de Tweede Kamer ter behandeling. In het voorstel is vastgelegd dat organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren over een meldcode moeten beschikken. Verwacht wordt dat de wet op 1 juli 2013 in werking treedt.

Om te bevorderen dat zoveel mogelijk professionals met de meldcode werken voordat deze wettelijk verplicht wordt, start staatssecretaris Van Rijn een voorlichtingscampagne. ◀

› Meer informatie, inclusief toolkit voor professionals: www.meldcode.nl

› Opleiden van leerkrachten onderzocht

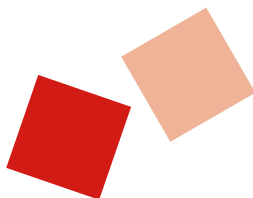
Het opleiden van leerkrachten vereist zélf een bijzonder soort leerkrachten. Een nieuwe leerstoel bij de Open Universiteit (OU) gaat daarom de kennis van die opleiders verder ontwikkelen, meldt online nieuwsmagazine ScienceGuide. Paulien Meijer gaat vanaf 1 januari 2013 als bijzonder hoogleraar werken aan de professionele ontwikkeling van lerarenopleiders.

De leerstoel heeft als specifieke invalshoek de professionele ontwikkeling van de opleiders en de begeleiders van leerkrachten. De leerstoel moet de professionele ontwikkeling van de individuele lerarenopleider stimuleren. Focus ligt met name op de ontwikkeling van een *body of knowledge* voor lerarenopleiders. Hierin staat beschreven wat lerarenopleiders moeten weten op het gebied van opleiden.

Het onderzoek omvat ook empirisch onderzoek naar hoe deze kennisbasis voor lerarenopleiders de kwaliteit van hun werk beïnvloedt. In samenhang hiermee is relevant te achterhalen wat de meest effectieve vormen

zijn om lerarenopleiders te ontwikkelen. Dat speelt vooral omdat lerarenopleiders binnen diverse contexten actief zijn in hun vak, zowel binnen de lerarenopleidingen zelf als in (opleidings)scholen.

De bijzondere leerstoel is mogelijk gemaakt door de Vereniging van Lerarenopleiders Nederland (VELON) en de Stichting Register Lerarenopleiders (SRLo). Paulien Meijer is voorzitter van de *International Study Association on Teachers and Teaching* (ISATT). Sinds maart 2008 is zij werkzaam bij het Centrum voor Leren en Onderwijzen van de Universiteit Utrecht als universitair hoofddocent en teamleider onderzoek. ◀

› ‘Kennis over onderwijs ontstaat in *communities*’

Lokale en praktische samenwerking tussen wetenschappers en leerkrachten levert de beste resultaten op voor nieuwe inzichten over onderwijs. Dit concluderen prof. dr. Jules Pieters en dr. Joke Voogt van de Universiteit Twente op basis van twee onderzoeken naar kennisproductie, – verbreiding en – benutting, gefinancierd door de Programmaraad voor het Onderwijsonderzoek (PROO), een onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek.

Volgens de onderzoekers kan bruikbare kennis voor de onderwijspraktijk het beste ontstaan in situaties waarin wetenschappelijk onderzoekers en leerkrachten uit de praktijk lokaal samenwerken. Door gezamenlijk nieuwe lesmethodes vorm te geven, leveren de onderzoekers en leerkrachten een bijdrage aan de professionalisering van laatstgenoemden en aan de ontwikkeling van wetenschappelijk gefundeerde kennis over onderwijs. Pieters en Voogt concluderen dat dit meer effect heeft dan nieuwe organisaties of structuren op te zetten waarin onderzoek en praktijk worden samengebracht.

Onderzoekers en leerkrachten gaan ieder wel anders om met onderzoeken en experimenteren met nieuwe onderwijsvormen. Pieters: “Leerkrachten willen vooral graag een praktisch probleem oplossen. Onderzoekers kunnen daarbij helpen en bovendien de leerkrachten stimuleren om de eigen specifieke situatie te ontstijgen en naar het grotere geheel te kijken. Ook hebben we ontdekt dat leerkrachten het succes van onderzoek doen vooral afmeten aan de behaalde leeropbrengsten. Logisch, maar er zijn ook andere belangrijke winstpunten te behalen, zoals een verdere stap in de eigen professionalisering en de ontwikkeling van wetenschappelijk gefundeerde kennis over onderwijzen en leren.” ◀

› Hoge werkdruk en hoog ziekteverzuim

Medewerkers in het primair onderwijs zijn over het algemeen tevreden met hun baan en de organisatie waarvoor ze werken. Wel ervaren ze een hoge werkdruk en is het ziekteverzuim hoger in vergelijking met andere sectoren. Dat blijkt uit de Arbeidsmarktanalyse Primair Onderwijs 2012.

Verder blijkt dat mannen en niet-westerse allochtonen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in het primair onderwijs, hun aandeel neemt zelfs af. De mobiliteit in het po is relatief laag: in 2010 bedraagt de instroom ongeveer 6 procent en de uitstroom ongeveer 7 procent. Zes procent van de werknemers heeft een flexibel of tijdelijk contract. Werknemers in het po zijn relatief oud. De leerlingenaantallen zijn de afgelopen jaren teruggelopen van 1.663.800 in 2008 naar 1.629.600 in 2011. Ook het aantal vacatures voor leraren laat een afname zien. De werkgelegenheid is tussen 2009 en 2011 afgenomen van 135.400 fte naar 126.900 fte.

De onderwijsarbeidsmarkt is een regionale arbeidsmarkt met grote onderlinge verschillen. Daarom zijn aanvullend op de Arbeidsmarktanalyse Primair Onderwijs 2012 22 arbeidsmarkttrappages opgesteld die de regionale situatie inzichtelijk maken. Ook wordt, in vergelijkingen met de landelijke ontwikkelingen, in een oogopslag duidelijk hoe de regio zich ontwikkelt ten opzichte van Nederland. Alle rapportages samen bieden een landelijke dekking. Deze rapportages kunnen scholen behulpzaam zijn bij het benoemen van aandachtspunten en het formuleren van arbeidsmarktbeleid en aanverwante activiteiten.

De rapporten zijn te vinden op:
<http://www.arbeidsmarktplatformpo.nl> ◀

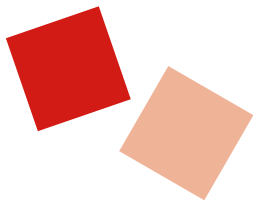
› Mannelijke en allochtone pabostudenten positief over stage

Bijna driekwart van de mannelijke pabostudenten is positief over hun stage-ervaringen. Ook allochtone pabostudenten zijn over het algemeen redelijk positief over het stagelopen, hoewel zij doorgaans iets langer de tijd nodig hebben om te wennen aan hun stageplek. Dat blijkt uit onderzoek naar de stagewensen van mannelijke en allochtone pabostudenten, uitgevoerd in opdracht van het Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs.

Mannelijke pabostudenten willen graag meer praktijk in de opleiding, betere voorbereiding op de stage en dat de opleiding meer belang toekent aan de stage. Ook allochtone pabostudenten verwachten verbetering door meer nadruk op praktische lessen en in het bijzonder op praktische taallessen.

Aan de enquête voor het rapport 'Stagewensen mannelijke pabo-studenten' hebben dertig mannen meegedaan. Voor het rapport 'Inventarisatie stagewensen allochtone pabo-studenten' zijn 8 allochtone pabo-studenten, vier mentoren en drie stagebegeleiders geïnterviewd.

De rapporten zijn te vinden op:
<http://www.arbeidsmarktplatformpo.nl>. ◀

› Wetsvoorstel versterking positie leraar mogelijk ingetrokken

Het kabinet overweegt het wetsvoorstel versterking positie leraar, het wetsvoorstel registratie incidenten en het wetsvoorstel ouderbijdrage in te trekken.

De Tweede Kamer is gevraagd de behandeling van de voorstellen aan te houden, totdat een definitief besluit genomen is over de intrekking van de voorstellen. Minister-president Rutte schreef dat eind november in een brief aan de Kamer.

Op dit moment ontwikkelen zowel de PO-Raad als de VO-raad in samenwerking met de beroepsgroep van leerkrachten een 'professioneel statuut'. Hiermee moet zowel de professionele ruimte als de professionele dialoog worden gestimuleerd. ◀

› Aantal jongens op noordelijke pabo's groeit weer

De opleiding tot leraar in het basisonderwijs lijkt weer populair bij jongens in het noorden. Het aantal mannen aan de Pedagogische Academie van de Hanzehogeschool is dit jaar gegroeid naar 33 procent.

"Het hoogste percentage van het land", meldde voorzitter Henk Pijlman in november bij de presentatie van de nieuwe instroomcijfers van de school. Vorig jaar zagen de vijf Stenden pabo's in het noorden ook al een stijging van het aantal jongens, naar 25 procent. Landelijk ligt het percentage lager, op 17 procent. ◀

AVS-congres 2013

Enkele sessies uitgelicht

Het volledige programma van het AVS-congres 2013, dat 15 maart aanstaande plaatsvindt in Nieuwegein, is bekend.

Rond het thema 'Opvoeden, een hele puzzel' verzorgt onder andere hoogleraar maatschappelijke opvoedingsvraagstukken **Micha de Winter** een plenaire sessie. Tegenwoordig zien veel mensen de opvoeding als een soort gedragstherapie. De Winter stelt dat het in opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid

om veel meer gaat dan alleen gedrag. Leer jongeren niet alleen goed voor zichzelf te zorgen, maar ook voor de samenleving waarin ze leven: verbeter de wereld, begin bij de opvoeding.

Sta meer ontspannen in uw professionele leven. Hoe dat moet, vertelt senior adviseur bij de AVS **Jos Hagens** in de plenaire sessie **Systemleiderschap**. Hagens gaat in op de bewustwording hoe u kunt bouwen aan een proactieve organisatiecultuur, waarin iedereen meewerkt aan

duurzame schoolontwikkeling.

Het congres is ingedeeld in twee routes:

- Route 1, de organisatie: gaat in op de rol van de schoolleiding bij de opvoeding van kinderen. Welke leiderschapsstijl past daarbij? Wat kan de schoolorganisatie betekenen voor het lerend vermogen van leerlingen? Hoe kan zij bijdragen aan hun (maatschappelijke) ontwikkeling? En welke competenties zijn daarvoor nodig, voor schoolleiders en voor leerkrachten?
- Route 2, de omgeving: gaat dieper in op de invloed van de omgeving – bijvoorbeeld buurt, sportclub, jeugdzorg – op het opgroeien (opvoeden) van kinderen. Welke omgevingskenmerken spelen hierbij een rol? Denk aan historische en demografische aspecten en maatschappelijke ontwikkelingen. En welke taak heeft de schoolleider hierin? Hoe kan de schoolleider bijdragen aan een optimale verbinding?

Maak gebruik van de aantrekkelijke *vroegeboekkorting* en schrijf u in vóór 7 februari 2013. Meer informatie en inschrijven: www.avs.nl/congres2013

Opvoeden,
een hele puzzel
EDUCATIEF LEIDERSCHAP

Voordelig kennismaken met de AVS

**VOOR
SLECHTS
15 EURO!**

De AVS introduceert een kennismakingslidmaatschap voor (aankomend) schoolleiders die overwegen lid te worden, maar die de AVS eerst beter willen leren kennen. Het verkorte lidmaatschap van drie maanden kost slechts 15 euro!

Het kennismakingslidmaatschap bevat drie keer toezending van onderwijsvakblad Kader Primair en nieuwsbrief Kadernieuws. Ook een deskundig antwoord op vakgerelateerde vragen via de AVS Helpdesk zit inbegrepen (exclusief juridische ondersteuning). U kunt AVS-lid worden als u aankomend, (adjunct-)directeur, middenmanager, meer-scholing, bovenscholings directeur of bestuurder (als werknemer) bent.

Nog geen schoolleider, maar wel ambities?

Professionals die op dit moment werkzaam zijn in het onderwijs, bijvoorbeeld als leerkracht, bouwcoördinator of ib'er, en die ambities hebben richting leidinggeven kunnen aspirant-lid worden van de AVS voor 30 euro per schooljaar. Zij krijgen een half jaar gratis Kader Primair en Kadernieuws in de bus (daarna via de e-mail*) en forse korting op het professionaliseringsaanbod van de AVS. Aspirant-leden hebben eveneens

recht op een deskundig antwoord op vakgerelateerde vragen via de AVS Helpdesk (exclusief juridische ondersteuning).

Maak een collega lid!

Maak een collega AVS-lid en profiteer zelf van forse korting op de eigen contributie. Hoe meer leden u aanbrengt, hoe meer korting u krijgt op uw contributie. Als u vóór 1 februari 2013 een nieuw lid aanbrengt, ontvangt u 25 procent korting op het persoonlijk deel van uw eerstvolgende contributie. Bij twee leden is het 45 procent, bij drie leden 75 procent en bij vier 90 procent. <

> Meer informatie: www.avs.nl/lidwoorden

*Aspirant-leden die Kader Primair en Kadernieuws analoog willen blijven ontvangen betalen 77 euro per jaar.

Oproep

Geef 80 miljoen kinderen toegang tot onderwijs!

Het *World Education Forum* (WEF) is een project dat het aantal kinderen dat toegang heeft tot onderwijs wil vergroten door invloed uit te oefenen op beleidsmakers. De bedoeling is om in zoveel mogelijk landen, verspreid over alle continenten, zogenaemde *basecamps* op te richten om de doelstellingen van het WEF op nationaal niveau te ondersteunen en vervolgens te helpen realiseren. Nederland heeft het afgelopen jaar het eerste basecamp ingericht, waarin onder andere is gewerkt aan de realisatie van andere basecamps in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Ierland.

Al meer dan 250 scholen voor primair en voortgezet onderwijs in Nederland hebben zich aangemeld als WEF-school. Dat aantal moet verder omhoog! Voor het luttel bedrag van 15 euro per jaar kan een school al meedoen en het doel van het WEF ondersteunen.

Aanmelden: <http://nl.worldeducationforum.com>

World
Education
Forum

Leraar in de lift: toekomstgericht leiderschap

De AVS verzorgt samen met Frank Koelen, directeur van basisschool De Bloeiende Betuwe, op de NOT 2013 een sessie voor young professionals over toekomstgericht leiderschap.

De ontwikkelingen in de maatschappij gaan snel. Scholen hebben de opdracht kinderen op te leiden voor een veranderende toekomstige maatschappij. Terwijl de omstandigheden om dit te doen soms te wensen overlaten. Toekomstgericht leiderschap betekent onder meer: niet bij de pakken neerzitten maar je ondernemend opstellen. Wat zijn de onderwijsbehoeften van onze 'klant', de leerlingen en ouders, om zich in de toekomstige maatschappij te kunnen ontplooiën? Hoe kunnen we dit realiseren? Kunnen we dit alleen? Zo nee, dan vraagt een toekomstgericht leider zich af hoe je kunt samenwerken om zo doelen te realiseren.

Wat betekent dit concreet? Hoe neem je je team mee? Wat kom je daarbij tegen? Wat vraagt dit aan leiderschapscompetenties en leiderschapsstijlen?

In de sessie vertelt schoolleider Koelen over zijn ervaringen bij het realiseren van de ambities van zijn basisschool. Deze ervaringen worden gekoppeld aan te ontwikkelen leiderschapscompetenties en leiderschapsstijlen. Kortom, toehoorders krijgen handvatten aangereikt voor toekomstgericht leiderschap. Koelen verzorgt deze sessie – onderdeel van het Young Professional Programma op de NOT – samen met Jacqueline Kenter, senior adviseur Algemene Vereniging Schoolleiders, op vrijdag 25 en zaterdag 26 januari. De NOT wordt gehouden van 22 t/m 26 januari 2013. De AVS-stand op de NOT is te vinden onder nummer 8.C034. <

> Meer informatie: www.not-online.nl

De AVS wenst haar leden goede feestdagen en een zeer voorspoedig 2013!

> Colofon

Redactie

Vanja de Groot, Jacqueline Kenter, Ellen Olbers en Tineke Snel

Kadernieuws is een uitgave van de Algemene Vereniging Schoolleiders, verschijnt 10 x per jaar en is gratis voor leden van de AVS. Niet-directieleden betalen € 120 (excl. 6% BTW) in combinatie met Kader Primair (prijs per 1 augustus 2012).

Adverteren in Kadernieuws?

Neem contact op met Elma Connecting Business, Jort Ruiter (key accountmanager), tel. 0226-331692, avs@elma.nl, www.elma.nl

AVS Agenda

20 en 21 december 2012
Interim-management, iets voor u? (*intake*)

24 december 2012
t/m 4 januari 2013
Kerstvakantie

9 januari
Schoolleider startbekwaam (startend)
Schoolleider vakbekwaam (schoolleider)

10 en 11 januari
Op weg naar excellent schoolleiderschap (2)

11 januari
Opbrengstgericht leiderschap (3)

16 januari
Opbrengstgericht leiderschap (2)
Integraal leiderschap voor directeuren

17 en 18 januari
Meesterlijk coachen

22 januari
Bouwen aan een lerende TOPschool

22 en 23 januari
Schoolleider startbekwaam (startend)
Schoolleider vakbekwaam (schoolleider)
Opleiding Middenkader

22 t/m 26 januari
Nationale Onderwijs Tentoonstelling (NOT)
www.not-online.nl

24 en 25 januari 2013
Human Dynamics deel 1 (2)

29 en 30 januari
Onderwijskundig leiderschap en Marzano (3)

15 maart
AVS-congres 2013
'Opvoeden, een hele puzzel'
www.avs.nl/congres2013

(onder voorbehoud)

Meer informatie en inschrijven:
www.avs.nl/agenda